

### บทที่ 3

#### ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ทางเพศสัมพันธ์ของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในหมู่บ้านที่ไปรับจ้างแรงงานในเมือง ทั้งไปกลับและไปพักค้างคืน โดยศึกษาปัจจัยทางสังคมที่ส่งเสริมให้กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ การดำเนินการวิจัยมีขั้นตอนและรายละเอียดดังนี้

#### 1. แหล่งข้อมูล

1.1 แหล่งข้อมูลจากเอกสาร ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้คือ แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมทางสังคม แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมทางสังคม แนวคิดและความเชื่อพฤติกรรมสุขภาพ และการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลจากเอกสารดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำแนวคิดไปกำหนดกรอบคิดและประเด็นการศึกษา ดังรายละเอียดในบทที่ 2

1.2 แหล่งข้อมูลบุคคล หมายถึงผู้ให้ข้อมูลหลักในการเก็บข้อมูล ได้แก่

- กลุ่มผู้ใช้แรงงานชาย และหญิง อายุระหว่าง 15 – 45 ปี สถานภาพโสดและไม่โสด ประกอบอาชีพรับจ้างแรงงาน เดินทางไปทำงานในตัวเมืองและต่างจังหวัด ทั้งไปกลับและพักค้างคืน
- กลุ่มผู้นำชุมชน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการเอดส์ประจำหมู่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
- กลุ่มคนในชุมชน ได้แก่ ผู้อาวุโส กลุ่มพ่อบ้านแม่บ้าน กลุ่มเยาวชนและผู้รับเหมาก่อสร้าง

#### 2. การเก็บข้อมูลภาคสนาม

##### 2.1 การสร้างความสัมพันธ์

ผู้วิจัยเข้าไปในหมู่บ้านเพื่อเก็บข้อมูล เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2540 งานอันดับแรกที่จะต้องดำเนินการก่อนคือ การสร้างความสัมพันธ์ให้ชุมชนเกิดความไว้วางใจ ผู้วิจัยได้ไปพบผู้นำชุมชน (ผู้ใหญ่บ้าน) โดยได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลบ้านแม่ ซึ่งเคยทำงานรับผิดชอบในหมู่บ้านนี้มา 15 ปี และเป็นที่รู้จักดีของชุมชน ผู้วิจัยได้แนะนำตัวเองว่า

เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และได้แจ้งวัตถุประสงค์การเข้ามาศึกษาในหมู่บ้านเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลต่อการติดเชื้อเอดส์ของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ผู้ใหญ่บ้าน (พ่อสุวิทย์) ยินดีให้ความร่วมมือแก่ผู้วิจัย การสร้างความสัมพันธ์ในระยะแรก ผู้วิจัยได้เดินสำรวจหมู่บ้านและเยี่ยมเยียนพูดคุยกับชาวบ้าน ทั้งพ่อบ้าน แม่บ้าน และผู้สูงอายุที่พักอาศัยอยู่ในบ้านอาสาสมัครสาธารณสุข และคณะกรรมการเอดส์ประจำ หมู่บ้าน ระยะนี้ใช้เวลาสัปดาห์ละ 2 วัน รวมเวลา 6 วัน

การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ใช้ระยะเวลาประมาณ 1 เดือน จนผู้วิจัยเป็นที่รู้จักคุ้นเคยกับชาวบ้าน ผู้วิจัยจึงได้เริ่มต้นเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่กล่าวมา ในข้อ 1.2

## 2.2 การเก็บข้อมูลการวิจัย

การเก็บข้อมูลชุมชนจากเอกสาร ได้แก่ บัญชีสำรวจข้อมูลทั่วไป (บัญชี 1 - 11) เอกสารรายงานผลงานการปฏิบัติงานและการสำรวจ จปฐ. ปี 2540 ของสถานีอนามัยตำบลบ้านเปียง เอกสารแนะนำสภาพตำบลบ้านเปียง ผู้วิจัยได้ใช้เวลาในการเก็บข้อมูล ทั้งหมด 11 เดือน ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2540 - ตุลาคม 2541

## 3. เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียดดังนี้

3.1 แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามปลายเปิดเพื่อทราบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องโรคเอดส์ของชุมชน โดยผู้ตอบแบบสอบถามเป็นคนในชุมชน กลุ่มอายุ 15 - 45 ปี ทั้งชายและหญิง จำนวน 45 คน โสด 25 คน สมรสแล้ว 20 คน การดำเนินการนี้ผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข โรงพยาบาลสันป่าตองเป็นผู้เก็บข้อมูลในวันทีออกไปให้ความรู้ด้านสุขภาพและรณรงค์ทางด้านสาธารณสุข ประเด็นคำถามคือโรคเอดส์ติดต่อได้อย่างไร ใครบ้างเป็นผู้เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ การป้องกันการติดเชื้อเอดส์ทำได้อย่างไร หากมีผู้ติดเชื้อเอดส์ในหมู่บ้านจะช่วยเหลือกันอย่างไร หากท่านเป็นผู้ติดเชื้อเอดส์จะทำอย่างไร ผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่ต้องเขียนชื่อในแบบสอบถาม

3.2 การสังเกต เมื่อผู้วิจัยเข้าไปในชุมชนแต่ละครั้ง ผู้วิจัยใช้การสังเกต 2 แบบ คือ

3.2.1 การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม เป็นการสังเกตเพื่อเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้สังเกตสภาพแวดล้อมต่างๆ ของผู้ให้ข้อมูลและชุมชน และสังเกตดำเนินกิจกรรมต่างๆ ใน

ชุมชน โดยนำไปเชื่อมโยงกับข้อมูลอื่นๆ เช่น เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2541 ผู้วิจัยได้ร่วมสังเกตงานรณรงค์ของกลุ่มวัยรุ่น งานแสดงดนตรีในโครงการ “ความรู้ คู่ความบันเทิง” จัดโดยโรงพยาบาลสันป่าตอง ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมให้สุศึกษาเคลื่อนที่ ให้ความรู้ เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ โดยจัดในเวลา 14.00 – 16.00 น. ที่บริเวณตลาดสดหมู่บ้าน มีผู้มาร่วมงานเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น ผู้วิจัยได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ เชิญชวนชาวบ้านมาร่วมงานและร่วมชมการแสดงสังเกตเห็นว่า ผู้มาร่วมกิจกรรมสนุกสนานเฮฮา และมีการดื่มเหล้า โดยการซื้อตามร้านขายเหล้า หลังเลิกงานมีกลุ่มวัยรุ่นบางกลุ่มได้มาขอถุงยางอนามัยที่สถานีอนามัยไปใช้ ซึ่งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำตำบลได้เล่าว่า จะมีผู้มาขอถุงยางอนามัยไปใช้เป็นประจำ โดยเฉพาะผู้ที่ดื่มเหล้า พอใจมากๆ ก็จะมาขอถุงยางอนามัย เข้าใจว่าคงไปเที่ยวผู้หญิงต่อ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขก็จะเตือนอยู่เสมอๆ แต่พฤติกรรมเหล่านี้ก็ยังไม่ลดน้อยลง ถุงยางอนามัยมีจำนวนเบิกจ่ายไปใช้ในการควบคุมป้องกันโรคเอดส์ มากกว่าการใช่วางแผนครอบครัว

3.2.2 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม เป็นการสังเกตเมื่อผู้วิจัยเข้าไปพักในชุมชน เพื่อสังเกตการดำเนินกิจกรรมตามวิถีชีวิตทั่วไปของชุมชน ตั้งแต่เช้าจนถึงเวลาค่ำ ทำให้ทราบถึงการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน ผู้วิจัยเน้นการสังเกตผู้ที่ออกไปใช้แรงงานนอกหมู่บ้าน โดยเฉพาะผู้ที่ไป-กลับ เพื่อทำการสัมภาษณ์ต่อไป ในเวลาที่เข้าไปพักในหมู่บ้านนี้ บางครั้งมีกิจกรรมประเพณีด้วย เช่น งานศพ ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของคนในชุมชนว่ายังมีความเหนียวแน่น สังเกตจากการมาร่วมงานของทุกคนรอบครัวในชุมชนขาดไม่ได้ การเลี้ยงแขกที่มาร่วมงานจะต้องมีเหล้าขาดไม่ได้ มีอยู่ 1 ศพที่ตายด้วยโรคเอดส์ ทำให้ผู้วิจัยถือโอกาสสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้มาร่วมงาน เช่น ระยะเวลาที่มีคนตายซึ่งป่วยด้วยโรคเอดส์ ชุมชนคิดอย่างไร ปัจจุบันชุมชนคิดอย่างไร ทำให้ทราบว่า ระยะเวลาชุมชนหวาดกลัว ไม่กล้าไปช่วยงานศพคนที่ตายด้วยโรคเอดส์ แต่ปัจจุบันนี้ชาวบ้าน มีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการป้องกัน และควบคุมโรคเอดส์ดีขึ้น จึงไม่มีใครรังเกียจหรือกลัว งานศพผู้ป่วยเอดส์จึงมี ชาวบ้านไปช่วยงานเหมือนคนทั่วไปเป็นปกติ และออกเงินค่าใช้จ่ายช่วยเหลืองานศพๆ ละ 40 บาท โดยสมัครเป็นสมาชิกมาปณิกทุกครอบครัว ซึ่งการช่วยเหลืองานศพเป็นการให้ความช่วยเหลือเกื้อกูล พี่พาค่ายซึ่งกันและกันของชุมชน

ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า กลุ่มคนที่มาช่วยงานศพส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนที่มีอายุอยู่ในวัยกลางคนและสูงอายุ การจัดงานสวดศพจะทำกันที่บ้านผู้เสียชีวิต อย่างน้อย 2 วัน ซึ่งวันเสียชีวิต (วันเผาศพ) จะต้องเลือกวันโดยเลี่ยงวันเสีย (วันไม่เป็นมงคล ซึ่งใน 1 สัปดาห์จะวัน

เสีย 1 หรือ 2 วัน) ศพจะนำไปทำพิธีฌาปนกิจที่ป่าช้าในหมู่บ้าน และมีชาวบ้านมาร่วมกันทั้งหมู่บ้าน

3.3 การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยได้กำหนดประเด็นคำถามไว้ล่วงหน้า และคำถามเป็นแบบปลายเปิด การสัมภาษณ์นี้ใช้เก็บ :

- ข้อมูลทั่วไปและบริบทชุมชน โดยสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโสของหมู่บ้าน จำนวน 3 คน
- ข้อมูลการจ้างงาน สัมภาษณ์ผู้รับเหมาก่อสร้าง จำนวน 2 คน และผู้ประกอบการที่รับจ้างแรงงาน จำนวน 5 คน
- ข้อมูลการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้ใช้แรงงาน สัมภาษณ์เจ้าของผู้รับจ้างแรงงาน จำนวน 7 คน

3.4 การจัดกลุ่มสนทนา ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มสนทนา จำนวน 4 ครั้ง คือ

ครั้งที่ 1 เป็นการสนทนากลุ่มผู้อาวุโสของหมู่บ้าน ผู้ร่วมการสนทนาประกอบด้วย ผู้อาวุโสชาย 5 คน หญิง 2 คน ซึ่งมีอายุระหว่าง 65 – 73 ปี จัดการสนทนากลุ่ม เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2540 เวลา 15.00 น. ถึง 18.00 น. ที่โบสถ์วัด บ้านดง การเริ่มต้นสนทนาเริ่มด้วยการพูดคุยถึงเรื่องทั่วไป รวมถึงปัญหาใกล้ตัวของผู้อาวุโส คือเรื่องปัญหาสุขภาพ ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่ได้แก่ เรื่องปวดหลังปวดเอว ความดันโลหิตสูง เบาหวาน เป็นต้น ผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัย ซึ่งเป็นแพทย์ได้ให้คำแนะนำในเรื่องการปฏิบัติตน และการส่งเสริมสุขภาพ การออกกำลังกาย สำหรับ ผู้อาวุโส กลุ่มให้ความสนใจซักถาม และนำปัญหาส่วนตัวมาปรึกษา ซึ่งใช้เวลาพอสมควร จากนั้นผู้วิจัยจึงได้นำกลุ่มสนทนาเข้าประเด็น ในเรื่องที่คุณวิจัยต้องการศึกษาข้อมูล โดยมีประเด็นการสนทนาในเรื่อง ประวัติการตั้งหมู่บ้าน ประเพณีวัฒนธรรมของชุมชน ซึ่งใช้เวลาการสนทนารวม 3 ชั่วโมง 40 นาที หลังจากนั้นอีก 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลในส่วนที่ต้องการเพิ่มเติมอีก คือข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของชุมชน และสภาพความเปลี่ยนแปลงทางสังคมของชุมชนนี้ในอดีตถึงปัจจุบัน และตรวจสอบข้อมูลสัมภาษณ์เจ้าของ

ผู้อาวุโสในหมู่บ้านอีก 3 คน คือ พ่ออุ่น อายุ 70 ปี พ่ออ้าย อายุ 83 ปี และนางแก้ว อายุ 60 ปี โดยมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบล เป็นผู้นัดหมายและสัมภาษณ์ที่บ้านพักของผู้อาวุโสแต่ละคน

ครั้งที่ 2 เป็นการสนทนากลุ่มผู้นำชุมชน ดำเนินการในวันที่ 8 มีนาคม 2541 เวลา 15.00 น. ถึงเวลา 18.30 น. สนทนาในเรื่อง "การเปลี่ยนแปลงทางด้านสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ" ผู้ร่วมสนทนาคือ ผู้ใหญ่บ้าน (พ่อหลวงสุวิทย์) คณะกรรมการหมู่บ้าน 2 คน อาสาสมัครสาธารณสุข 2 คน กรรมการเอดส์หมู่บ้าน 1 คน และประธาน อบต. 1 คน จำนวนทั้งสิ้น 7 คน โดยจัดการสนทนาที่บ้านผู้ใหญ่บ้าน การสนทนาเริ่มโดยผู้วิจัยได้ แนะนำทีมผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัย 2 คน คือ นางจงจิต ใจยอด เจ้าหน้าที่สถานีอนามัยตำบลบ้านแม นายชัย กฤติยาภิชาติกุล ซึ่งทำหน้าที่จัดบันทึกข้อมูลและการสื่อสารภาษาพื้นเมือง การสนทนาเริ่มด้วยการสนทนาปัญหาสภาพสังคมทั่วไป การดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพของคนในชุมชน ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาเศรษฐกิจในยุค IMF ปัญหาการไม่มีงานทำของแรงงานในหมู่บ้าน ซึ่งผู้วิจัยได้ทราบว่าปัจจุบันนี้สถานการณ์การจ้างงาน งานก่อสร้างในเมืองเชียงใหม่ลดลง แรงงานใน หมู่บ้านได้เดินทางออกไปรับจ้างที่ต่างจังหวัดเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งการเข้าสู่แรงงานภาค อุตสาหกรรม จังหวัดลำพูน และเมื่อบรรยายภาคการสนทนาเริ่มเป็นกันเอง ผู้วิจัยจึงได้เริ่มเข้าสู่ประเด็นการสนทนา โดยยึดแนวคำถามที่ได้เตรียมไว้เป็นหลัก และเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ชีวิตอย่างเต็มที่ จนกระทั่งจบการสนทนา ใช้เวลาการสนทนา 2 ชั่วโมง 30 นาที การสนทนาครั้งนี้ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงสภาพชุมชนชนบทเป็นชุมชนกึ่งเมืองมากขึ้น เนื่องจากการคมนาคมสะดวก เป็นสังคมบริโภคนิยมมากขึ้น ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่จะนำไปศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

ครั้งที่ 3 เป็นการสนทนากลุ่มวัยรุ่นวัยแรงงาน ดำเนินการจัดกลุ่มสนทนาในวันที่ 10 พฤษภาคม 2541 เวลา 15.00 น. โดยมีประเด็นการสนทนาเกี่ยวกับเรื่อง "พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ทางเพศสัมพันธ์" ผู้ร่วมการสนทนามีอายุระหว่าง 15 - 25 ปี ชายโสดทั้งหมด จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 6 คน และจบการศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 4 คน มีอาชีพรับจ้าง 8 คน รับจ้างทำนา ทำสวน 2 คน และกำลังศึกษาในระดับอาชีวศึกษา 4 คน รวมทั้งหมด 14 คน และกลุ่มผู้ร่วมสนทนามีทั้งประกอบอาชีพรับจ้าง 10 คน กำลังศึกษาอยู่ 4 คน ซึ่งในจำนวน 4 คนนี้อยู่ในครอบครัว ที่มีสมาชิกในครอบครัว ประกอบอาชีพทำนายนอกหมู่บ้าน ทั้งนี้กลุ่มที่มาร่วมสนทนาทั้งหมด เป็นทีมฟุตบอลของหมู่บ้านที่กำลังจะไปซ้อมฟุตบอลเป็นประจำตอนเย็นหลังเลิกงานทุกวัน ทีมแข่งขันชนะในระดับหมู่บ้าน ตำบล และได้เป็นทีมฟุตบอลระดับตำบล เป็นตัวแทนแข่งขันในระดับอำเภอ พ่อหลวงสุวิทย์ เป็นผู้นัดหมายและจัดการสนทนาที่บ้านผู้ใหญ่บ้าน ผู้วิจัยได้แนะนำตัวเองและผู้ช่วยนักวิจัย เริ่มการสนทนา

ด้วยเรื่องกีฬาฟุตบอลที่กลุ่มสนใจเพื่อสร้างบรรยากาศการพูดคุยให้มีความคุ้นเคยเป็นกันเอง และผ่อนคลาย จากนั้นจึงได้เริ่มเข้าสู่ประเด็นการสนทนา โดยนำการสนทนาตามประเด็นแนวคำถามที่เตรียมไว้เป็นหลัก และเปิดโอกาสให้กลุ่ม ได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่บรรยากาศการสนทนาสนุกสนาน ครื้นเครง พูดกระแซะเข้าแหย่เป็นกันเอง ระหว่างการสนทนาจนจบการสนทนา ซึ่งการสนทนาได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ได้พูดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสพการณ์ จบการสนทนาใช้เวลา 3 ชั่วโมง ข้อมูลจากการสนทนาครั้งนี้ สามารถนำไปวิเคราะห์ สร้างบทสรุปและนำไปสู่การศึกษาข้อมูลเชิงลึก

ครั้งที่ 4 จัดกลุ่มสนทนาในวันที่ 10 มิถุนายน 2541 เวลา 20.00 น. ผู้ร่วมสนทนาเป็นกลุ่มพ่อบ้านแม่บ้านที่ออกไปทำงานนอกชุมชน หญิง 8 คน ชาย 5 คน อาชีพรับจ้าง แรงงาน ก่อสร้าง ทำนา ทำสวน รวมผู้ร่วมสนทนา 13 คน สนทนาที่สถานีอนามัยตำบลบ้านแม ประเด็นการสนทนาคือ “ความสัมพันธ์ของครอบครัวที่ออกไปทำงานนอกชุมชนกับการมีพฤติกรรมทางเพศสัมพันธ์ที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์” และ “การดำเนินชีวิตของคนในครอบครัวหลังเลิกงาน” บรรยากาศการสนทนา ผู้ร่วมการสนทนาสนใจ พูดคุยอย่างเป็นกันเอง หัวเราะสนุกสนาน ซึ่งในกลุ่มมีความเห็นว่า การออกไปทำงานนอกหมู่บ้านทำให้มีความอิสระ ประพฤติปฏิบัติตนอย่างไร ไม่ต้องกลัวคนรู้จักเห็น กลุ่มได้อภิปรายและให้ข้อคิดเห็นกัน อย่างเต็มที่ คนที่ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ผู้วิจัยก็ได้พยายามบ่อนคำถามกระตุ้นให้ได้พูดคุย ทุกคน การสนทนายุติเวลา 23.00 น. ใช้เวลาสนทนา 3 ชั่วโมง

### 3.5 การสัมภาษณ์เจาะลึก

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เจาะลึก ผู้ออกไปทำงานในตัวเมืองเชียงใหม่ 7 คน เป็นชายทั้งหมด 7 คน ดังนี้

คนที่ 1 สถานภาพโสดแล้ว อายุ 26 ปี จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 งาน ที่ทำ คือ รับทำงานก่อสร้าง ทำงานมาแล้ว 6 ปี

คนที่ 2 สถานภาพโสด อายุ 27 ปี จบการศึกษา ปวช. งานที่ทำคือ ช่างเชื่อมเหล็ก โครงหลังคา พนักงานโรงแรม พนักงานขับรถ พนักงานเสิร์ฟร้านอาหารมานาน 7 ปี

คนที่ 3 สถานภาพสมรสแล้ว อายุ 32 ปี จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทำงาน ก่อสร้าง เป็นช่างปูน ทำงานมานาน 14 ปี

คนที่ 4 สถานภาพสมรสแล้ว อายุ 38 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ทำงานรับจ้างแกะสลักในโรงงานต่างจังหวัด ทำงานมานาน 5 ปี ปัจจุบัน ประกอบอาชีพรับจ้างแกะสลักส่วนตัว

คนที่ 5 สถานภาพสมรสแล้ว อายุ 56 ปี จบการศึกษานักธรรมเอก หลังจากลาสิกขาบท ทำงานรับจ้างแกะสลัก เดินทางไปทำงานหลายจังหวัด ทำงานมานาน 20 ปี ปัจจุบันประกอบอาชีพเป็นเจ้าของกิจการโรงงานแกะสลัก

คนที่ 6 สถานภาพโสด อายุ 25 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ทำงานก่อสร้างในตัวเมืองเชียงใหม่ ทำมานาน 6 ปี ปัจจุบันเดินทางไปทำงานก่อสร้างในกรุงเทพฯ

คนที่ 7 สถานภาพโสด อายุ 24 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ทำงานก่อสร้าง ทำมานาน 6 ปี และปัจจุบันยังรับจ้างทำงานก่อสร้างที่เมืองเชียงใหม่

การสัมภาษณ์นี้ ก็เพื่อทำเป็นประวัติชีวิตของแต่ละคน เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์หาปัจจัยทางสังคมที่จะเชื่อมโยงกับพฤติกรรมเสี่ยง ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดคำถามเป็นหลักแนวทางกว้างๆ เกี่ยวกับวิถีการดำเนินชีวิตของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน ในระหว่างการเดินทางไปทำงานนอกหมู่บ้าน โดยผู้วิจัยจะให้ความสำคัญกับเนื้อหาสาระรายละเอียดอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์จากการสัมภาษณ์พูดคุยด้วย จัดบันทึกข้อมูล และตรวจสอบข้อมูลให้สมบูรณ์ครบถ้วน และได้ขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลกลับมาสัมภาษณ์เพิ่มเติมอีก หากมีข้อสงสัยซึ่งผู้ให้ข้อมูลก็ยินดีและเต็มใจ ผู้วิจัยได้เลือกผู้ให้ข้อมูลจากกลุ่มผู้ที่มาร่วมสนทนา และจากการแนะนำชี้ตัวของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข โดยก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้แวะเวียนไปเยี่ยมบ้านพูดคุยเพื่อสร้างความคุ้นเคยกันดี ซึ่งใช้ระยะเวลา 1 เดือน ประเด็นการสัมภาษณ์คือการดำเนินชีวิตของผู้ใช้แรงงานที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ สถานที่สัมภาษณ์ใช้สถานที่ที่เป็นส่วนตัว คือ ที่บ้านพักและที่ทำงานของผู้ให้สัมภาษณ์ ในเวลาที่เหมาะสมตามที่ผู้ให้สัมภาษณ์นัดหมาย

นอกจากนี้แล้ว การเยี่ยมบ้านผู้ให้สัมภาษณ์ยังทำให้ผู้วิจัยได้สังเกตสภาพแวดล้อมของบ้านพัก และที่ทำงานของผู้ให้สัมภาษณ์ รวมทั้งสังเกตหาข้อมูล ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว และตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติมบางประเด็น ทั้งนี้ผู้วิจัยได้หาข้อมูลที่จะช่วยเสริมและตรวจสอบความถูกต้อง น่าเชื่อถือ จากการสัมภาษณ์บุคคลใกล้ชิด เช่น ภรรยา เพื่อนสนิทญาติของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยระมัดระวังไม่ให้ส่งผลกระทบในทางที่ไม่ดีต่อผู้ให้ข้อมูล การสัมภาษณ์เจาะลึกผู้วิจัยจะแวะเวียนมาสัมภาษณ์คนละ 3 ครั้ง รวมระยะเวลาสัมภาษณ์เก็บข้อมูล 2 เดือน

#### 4. การบันทึกข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การจดบันทึกข้อมูล จากการสังเกตและสัมภาษณ์ในสมุดบันทึกที่ผู้วิจัยนำติดตัวไปทุกครั้งที่เก็บข้อมูล โดยทำการบันทึกทันทีหลังจากการสัมภาษณ์ ทั้งนี้เพราะการจดบันทึกต่อหน้าแหล่งข้อมูล อาจสร้างความรู้สึกไม่สบายใจแก่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ ในกรณีการเก็บข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่ม ถ้ากลุ่มไม่ขัดข้อง ผู้วิจัยได้ขอทำการบันทึกเทปพร้อมๆ กับการจดบันทึก เพื่อตรวจสอบข้อมูลที่ได้

#### 5. การตรวจสอบข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเชื่อถือของข้อมูลและความครบถ้วนของข้อมูล ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลโดยแยกแยะประเด็นที่จะตอบวัตถุประสงค์ เพื่อพิจารณาถึงความสมบูรณ์ครบถ้วนของข้อมูล การตรวจสอบขั้นนี้ไม่มีปัญหาเพราะได้ทำการ ตรวจสอบข้อมูลแต่ละครั้งอยู่แล้วในขั้นนี้จึงเป็นการแยกแยะประเด็นเพื่อตอบวัตถุประสงค์วิเคราะห์ และนำเสนอโดยการบรรยายต่อไป